

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ
และการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ :
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อรรถัย ชำนาญกิจ

อาจารย์ประจำสาขาการบัญชี
คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ดร.มัทนชัย สุทธิพันธุ์

อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ บนเว็บไซต์ของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผย ข้อมูลในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการ เปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ ประชากรในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย จำนวน 534 บริษัท ผลการศึกษพบว่า การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ มีจำนวนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 375.58 ค่า โดยมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคืองานเศรษฐกิจ และเปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อม การทดสอบ ความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม พบว่า การเปิดเผยข้อมูล ตามหลักไตรกัปปิยะ บนเว็บไซต์ของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาพบ ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ และขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวก ต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

คำสำคัญ : การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ เว็บไซต์ การกำกับดูแลกิจการ

Governance Corporate Governance

The Relationship between Corporate Governance and Triple Bottom Line Disclosures on Websites: A Case Study of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

Orathai Chamnankij

Lecturer of Department of Accounting,
Faculty of Management Technology,
Rajamangala University of Technology Srivijaya

Dr.Muttanachai Suttipun

Lecturer of Department of Accountancy,
Faculty of Management Sciences, Prince of Songkla University

ABSTRACT

This study provides three objectives that are to investigate the level of Triple Bottom Line disclosures on websites of listed companies in the Stock Exchange of Thailand, to test the different level of disclosures between types of industry, and to test the relationship between corporate governance and the level of Triple Bottom Line disclosures on websites. Population of this study is 534 listed companies in the Stock Exchange of Thailand. As the results, the level of Triple Bottom Line disclosures was 375.58 average words. The most common Triple Bottom Line disclosures were in economic topic, but environmental topic was in the less common disclosures on websites. There is no significant difference of Triple Bottom Line disclosures between industry types. Moreover, there is a positive relationship between size of committee, proportion of external committee, size of company, and the level of Triple Bottom Line disclosures.

Keywords: Triple Bottom Line disclosures, Websites, Corporate Governance

บทนำ

ปัจจุบันแนวคิดการกำกับดูแลกิจการ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจากบทเรียนที่ได้รับจากกรณีการล้มละลายของบริษัทที่เกิดจากการทุจริตในการดำเนินงานและการปกปิดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของผู้บริหาร และจากกรณีวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ซึ่งส่งผลให้สินเชื่อกับสถาบันการเงินปล่อยให้กับธุรกิจ กลายเป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพส่งผลให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ขาดสภาพคล่อง ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศหยุดชะงัก ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะกับผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น ๆ เป็นวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้การกู้ยืม สถาบันการเงิน ที่ให้กู้ยืมเงินทุน บริษัทคู่ค้า และผู้ถือหุ้นที่เป็นนักลงทุนทั่วไป จากการวิเคราะห์ของนักเศรษฐศาสตร์ถึงสาเหตุของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ พบว่า เกิดจากการขาดความโปร่งใส และขาดการเปิดเผยข้อมูลอย่างเหมาะสม ขาดความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ในการที่จะได้รับข้อมูลเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างถูกต้อง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

นอกจากนี้ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนั้นมาจากปัญหาความไม่เท่าเทียมกันด้านข่าวสารข้อมูล (Asymmetric Information) ระหว่างฝ่ายบริหารและเจ้าของของกิจการ (ผู้ถือหุ้น) (Jensen and Meckling, 1976) โดยฝ่ายบริหารจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของกิจการและผลการดำเนินงานได้มากกว่าและดีกว่าฝ่ายเจ้าของกิจการ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะกระทบต่อความเชื่อมั่นของเจ้าของกิจการและผู้ลงทุน ทำให้เกิดความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างฝ่ายบริหารและเจ้าของกิจการ แต่ปัญหาดังกล่าวสามารถลดลงได้ถ้ากิจการมีการนำหลักเกณฑ์การดูแลกิจการมาใช้ โดยการกำกับดูแลกิจการจะบรรเทาปัญหาความไม่เท่าเทียมกันด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ รวมทั้งขจัดความขัดแย้งกันระหว่างตัวการและตัวแทนของกิจการ

เป้าหมายหลักของการกำกับดูแลกิจการคือ การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะส่งผลให้เกิดคุณค่าหรือมูลค่าเพิ่มแก่กิจการ ผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน หมายรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เป็น ตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตามหลักไตรภพปิยะที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อรายงานข้อมูลทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน เนื่องจากกำไรของกิจการอาจไม่เป็นตัวเงินที่ดีที่สุดในการแสดงความมั่นคงของกิจการ แต่นโยบาย กำหนดเป้าหมาย ตลอดจนกลยุทธ์ของกิจการในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียจะสร้างผลกำไรควบคู่กับ การเจริญเติบโตในลักษณะของการได้ประโยชน์ทุกด้านโดยทั้งชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมก็ได้รับการสนับสนุนและฟื้นฟู ให้เติบโตแข็งแรงไปพร้อมกับกิจการ ซึ่งกิจการเองก็จะได้รับการสนับสนุนที่ดีกลับมาเช่นกัน (มัทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555) การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรภพปิยะนั้น ถือเป็นกรอบแนวคิดทางการบัญชีการเงินสมัยใหม่ที่กำหนดให้กิจการมุ่งผลการ ดำเนินงานใน 3 ด้านคือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Elkington, 1997) ซึ่งเปลี่ยนเป้าหมายของกิจการจากเดิม ที่เป็นการสร้างกำไรสูงสุด มาเป็นการสร้างความมั่งคั่งสูงสุดที่กิจการจะไม่ได้ทำธุรกิจเพื่อตนเอง แต่ถือว่ากิจการเองเป็น ส่วนหนึ่งของสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกิจการต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และความคาดหวัง ของสังคม ในปัจจุบันหลายประเทศมีการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรภพปิยะซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา และญี่ปุ่น (Ho and Taylor, 2007, Kolk et al., 2001)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรภพปิยะในประเทศไทยยังมีอยู่น้อยมาก โดยส่วนใหญ่งานวิจัยที่เกิดขึ้นมักจะเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการเพียงด้านเดียว และการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจ ตัวอย่างเช่น การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม หรือการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรภพปิยะส่วนใหญ่มักศึกษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ รายงานประจำปี รายงาน 56-1 และ

รายงานอื่น ๆ (Suttipun, 2012) แต่มีงานวิจัยจำนวนน้อยมากที่ใช้สื่อเว็บไซต์ของกิจการทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันระบบอินเทอร์เน็ตเป็นระบบที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะสะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา อีกทั้งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะของบริษัทในปัจจุบันว่ามีการเปิดเผยข้อมูล ตามหลักไตรกัปปียะมากน้อยเพียงใด ในแต่ละอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลต่างกันหรือไม่ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ บนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการศึกษาหรือนำไปพิจารณาในการจัดทำแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ เพื่อให้บริษัทมีแนวทางในการจัดทำรายงานที่ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ ซึ่งนิยมใช้ในการวิจัยคือ ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory) และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

1. ทฤษฎีความชอบธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความชอบธรรมเป็นการอธิบายถึงอำนาจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลของบริษัทสำหรับการดำเนินธุรกิจว่าแท้จริงแล้ว บริษัทได้รับสิทธิและอำนาจนั้นมาจากสังคมในลักษณะที่เป็นใบอนุญาตชั่วคราว ภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจของบริษัทต้องตรงตามความคาดหวังของสังคมโดยรวม (Cormier and Gordon, 2001) เช่น สินค้าและบริการสามารถตอบสนองความต้องการให้สังคมได้หรือไม่ ในเชิงของความรับผิดชอบต่อสังคมก็ยังไม่เพียงพอต้องมีการมีย้อนกลับไปถึงธรรมาภิบาลของบริษัทว่า กระบวนการดำเนินธุรกิจมีผลกระทบทางลบต่อสังคมหรือไม่ มีการทำนุบำรุงสังคมในวงกว้างหรือไม่ ซึ่งสังคมจะทำการตรวจสอบอยู่เสมอ ดังนั้นความเจริญก้าวหน้าหรือความอยู่รอดของบริษัทจึงอยู่ที่บริษัทได้ดำเนินการตรงตามสิ่งที่สังคมคาดหวังมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ Cormier and Gordon (2001) ได้มีการชี้แนะถึงสิ่งที่องค์กรสามารถปฏิบัติ เพื่อให้การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่

1. องค์กรต้องปรับผลลัพธ์เป้าหมาย และวิธีการในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
2. องค์กรต้องมีการติดตามข่าวสารในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม เพื่อให้วิธีการปฏิบัติ ผลที่ได้รับ และมูลค่าขององค์กรสอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
3. องค์กรต้องพยายามสื่อสารและแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ คุณค่า หรือประเพณีขององค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

องค์กรที่ตั้งกรอยู่รอดต่อไปในสังคมจะต้องดำเนินกิจกรรมให้ถูกต้องตามกฎหมายและพยายามเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ โดยความสมัครใจ เพื่อยืนยันให้สังคมเห็นว่าองค์กรเป็นพลเมืองดีของสังคมและเพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะสามารถดำเนินธุรกิจและอยู่รอดต่อไปได้ในสังคม (Guthrie and Parker, 1989)

ดังนั้นทฤษฎีความชอบธรรมจึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่ออธิบายว่าบริษัทจะอยู่รอดในสังคมได้นั้น บริษัทจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะด้วยความถูกต้องชอบธรรม เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างจริงจัง และเป็นการทำให้บริษัทอยู่รอดต่อไปในสังคมอย่างยั่งยืน และอธิบายถึงระดับในการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2. ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียมุ่งเน้นนโยบายของบริษัทที่สร้างผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท เช่น ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่ง ภาครัฐ และชุมชน แนวคิดนี้มองว่าบริษัทมีภาระที่จะต้องตอบสนองความต้องการ การให้แก่อุปสงค์ผู้มีส่วนได้เสียของตนหรืออีกนัยหนึ่ง แนวคิดนี้เป็นเรื่องการจัดการผู้มีส่วนได้เสีย โดยพิจารณาความต้องการ ความสนใจ และผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงานของบริษัท เพราะบริษัทจะสามารถดำรงอยู่และดำเนินกิจการเจริญก้าวหน้าหรือล่มสลาย ถือเป็นความชอบธรรมของผู้ที่ผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทเป็นคู่กำหนด (Cormier and Gordon, 2001) นอกจากนี้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียยังขยายความเข้าใจถึงธรรมชาติของบริษัทที่พิจารณาผู้มีส่วนได้เสียใหม่ในมุมมองที่กว้างกว่าเดิม โดยบริษัทได้รับการคาดหวังให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น รวมทั้งสนใจดูแลผู้มีส่วนได้เสียที่นิ่งเงียบ เช่น ชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม

โดยมุมมองจากแนวคิดนี้มุ่งไปยังนโยบายของบริษัทที่จะสร้างผลกระทบให้เกิดแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ซึ่งโดยบริษัทมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้มีส่วนได้เสีย โดยพิจารณาถึงความต้องการและความสนใจและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการดำเนินงานของบริษัท เพราะการที่บริษัทจะสามารถดำรงอยู่ด้วยความเจริญก้าวหน้าได้นั้น ถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเป็นผู้กำหนดอนาคตของบริษัท ดังนั้นทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จึงถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่ออธิบายระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะของกิจการ และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะกับการกำกับดูแลกิจการ ในด้านโครงสร้างการเป็นเจ้าของ ซึ่งประกอบด้วย สัดส่วนการถือหุ้นแบบครบครัน สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล และในด้านแนวปฏิบัติของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ขนาดของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ การคว่ำตำแหน่งของประธานคณะกรรมการบริษัท การจัดการใหญ่ และความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

แนวคิดตามหลักไตรกัปปิยะ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของกิจการทั้งที่เป็นทางการเงินและไม่เป็นทางการเงิน ประเด็นสำคัญคือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยแนวคิดนี้ถูกจัดทำขึ้น เพื่อการเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็นทางการเงินและไม่เป็นทางการเงิน โดยแนวคิดนี้เปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับเป้าหมายของกิจการจากการสร้างกำไรสูงสุดเป็นการสร้างความมั่งคั่งสูงสุด โดยกิจการไม่สามารถตอบสนองเพียงความต้องการของกิจการเองแต่กิจการต้องทำธุรกิจตามความคาดหวังของสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียด้วย ซึ่งผลของการเปลี่ยนเป้าหมายนี้จะทำให้กิจการเกิดการพัฒนายั่งยืน โดยผลกำไรของกิจการที่เกิดขึ้นจะควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตในลักษณะของการได้รับผลประโยชน์กับทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ (มีทนชัย สุทธิพันธุ์, 2556)

Elkington (1997) เป็นผู้พัฒนาแนวคิดตามหลักไตรกัปปิยะ เพื่อหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของกิจการทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน โดยการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของกิจการทางการเงินผ่านหัวข้อด้านเศรษฐกิจของกิจการจะเปิดเผยข้อมูลตามที่กฎหมายและมาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนดไว้ การวัดและประเมินผลการดำเนินงานรวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น Elkington (1997) ได้พัฒนาตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ ซึ่งปัจจุบันมีการปรับปรุงและพัฒนาตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแล้ว 3 ฉบับ นอกจากนั้น The United Nations Environmental Program ได้นำแนวคิดนี้ไปกำหนดตัวชี้วัดการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ ภายใต้หัวข้อ Global Reporting Initiation (GRI, 2008) ถึงแม้ว่ากายาเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะยังเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ แต่การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวมีตัวชี้วัดซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกันแล้วในปัจจุบันมีกิจการที่นำแนวคิดตามหลักไตรกัปปิยะมาใช้ในการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หรือหน่วยงานของรัฐ

การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะในประเทศไทยอาจจะถูกอิทธิพลมาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดี เนื่องจากเป้าหมายของการกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลให้กิจการมีคุณค่าเพิ่ม และมูลค่าเพิ่มทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของกิจการทุกกลุ่ม ไม่เฉพาะแค่ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนเหมือนในอดีต ซึ่งแนวคิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้นสอดคล้องกับแนวคิดตามหลักไตรกัปปิยะที่จัดทำขึ้น เพื่อวัดและประเมินผลการดำเนินงานของกิจการ รวมทั้งการรายงานข้อมูลทั้งที่เป็นทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน โดยมีแนวคิดที่ว่า ถ้าไรสูงสุดของกิจการไม่ถือเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดในการวัดและประเมินผลที่จะแสดงถึงความมั่งคั่ง นโยบาย การกำหนดเป้าหมาย ตลอดจนแผนกลยุทธ์ของกิจการในการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และความคาดหวังของสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม จะสร้างผลกำไรควบคู่กับการเจริญเติบโตในลักษณะการได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้ง 3 ด้านคือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (มีทนชัย สุทธิพันธุ์, 2555)

บททวนวรรณกรรมและสมมติฐานการวิจัย

ความสำคัญและที่มาของการกำกับดูแลกิจการเกิดขึ้น เพื่อบรรเทาปัญหาที่มีผลมาจากการรับรู้ข่าวสารที่ไม่เท่าเทียมกัน หรือไม่สมบูรณระหว่างผู้บริหารและเจ้าของกิจการ หรือที่เรียกว่า Asymmetric Information โดย Jensen and Meckling (1976) พบว่า ผู้บริหารมีความเป็นไปได้ที่จะตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของตนเอง มากกว่าเพื่อผลประโยชน์ของกิจการ เนื่องจากผู้บริหารนั้นไม่จำเป็นต้องแบกรับต้นทุนของกิจการ ดังนั้นการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำหน้าที่สอดส่องและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร และลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารและเจ้าของกิจการได้

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยในอดีตถึงปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ 3 กลุ่มดังนี้

1. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว

บริษัทส่วนใหญ่ในเอเชียมักจะทำธุรกิจลักษณะรุ่นต่อรุ่น หรือที่เรียกว่า ธุรกิจครอบครัว โดยมีความเชื่อว่า ธุรกิจแบบครอบครัวไม่ค่อยจะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากกว่าธุรกิจที่ไม่ใช่แบบครอบครัว (Lu and Batten, 2001) เนื่องจากกลัวว่าความลับของกิจการจะถูกเปิดเผยสู่สาธารณะ จากการศึกษาวิจัยในอดีตของ ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550) พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของแบบครอบครัวมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมในทีโอแอล Suttipun (2012) พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของแบบครอบครัว ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าจึงตั้งสมมติฐานว่า

H1: สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในทีโอแอลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของแบบครอบครัวของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร

จากการศึกษาวิจัยในอดีตของ Eng and Mak (2003) พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของหลักโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจในรายงานทางการเงิน Suttipun (2012) พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยผู้บริหาร ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550) พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในทีโอแอลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยผู้บริหาร ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550) พบว่า การถือหุ้นของกรรมการและผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบสมัครใจและการปฏิบัติตาม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าจึงตั้งสมมติฐานว่า

H2: สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ

จากการศึกษาวิจัยในอดีต Suttipun (2012) พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดเผยข้อมูลกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างประเทศ อลิศรา เจริญวรรณ (2547) พบว่า การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โชติญาณ หิตาพงศ์ (2549) พบว่า สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าจึงตั้งสมมติฐานว่า

H3: สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักใดก็ตามกับปีละกับสถานะความเป็นเจ้าของโดยชาวต่างชาติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนการถือหุ้นโดยรัฐบาล

จากการศึกษาวิจัยในอดีตของ Eng and Mak (2003) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของหลักโดยรัฐบาล เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Balal (2000) ซึ่งทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในประเทศบังคลาเทศ พบว่า บริษัทเอกชนมีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทของรัฐ ส่วน Brammer and Pavelin (2006) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้าของโดยมีสัดส่วนการถือหุ้น

ส่วนใหญ่โดยรัฐบาลคือ การถือหุ้นในธุรกิจโดยภาครัฐหรือองค์กรของรัฐ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H4: สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. แนวปฏิบัติของคณะกรรมการ

ขนาดของคณะกรรมการบริษัท

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Buniamin et al. (2008) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม สุขธรา บุปการะกุล (2551) พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการกำกับดูแลกิจการมีเพียงขนาดคณะกรรมการของบริษัทเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่วัดโดยอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แต่ผลการศึกษาของ Cheng and Courtenay (2006) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H5: ขนาดของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ Kathyayini et al. (2012) พบว่า คณะกรรมการที่เป็นอิสระมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิ ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า โครงสร้างกรรมการอิสระเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ ในขณะที่ Ho and Wong (2001) พบว่า ไม่สามารถยืนยันความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคณะกรรมการที่เป็นอิสระและระดับการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ แต่ผลการศึกษานี้แนะนำว่าการมีสัดส่วนของกรรมการที่เป็นอิสระสูงกว่า จะเป็นการเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจของบริษัท ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H6: สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การควมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตของ นวพร พงษ์ตัญญกุล (2546) พบว่า การรวมหรือแยกตำแหน่งประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สิทธิ ภูมิวัฒน์ (2553) พบว่า การแยกกันของประธานและกรรมการผู้จัดการใหญ่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัท Cheng and Courtenay (2006) พบว่า การรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการใหญ่จะไม่มีผลกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ Ho and Wong (2001) พบว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H7: การควมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ

จากการศึกษาวิจัยในอดีตของ Ho and Wong (2001) พบว่า คณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ ศนิพร จันทรสถาพร (2546) พบว่า ปัจจัยด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีล้วนมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากความชัดเจนและความพอเพียงในอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการบริษัทมอบให้คณะกรรมการตรวจสอบยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันและเสริมสร้างให้แนวทางการกำกับดูแลกิจการเกิดผลในทางปฏิบัติได้ เมธาวิ อ่อนสุธี (2557) พบว่า ลักษณะองค์ประกอบคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระไม่มีอิทธิพลต่อระดับของการเปิดเผยข้อมูลจากสมัครใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

H8: ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ตัวแปรควบคุม

ขนาดของกิจการ

ณิชรธรณ วิชัยดิษฐ์ (2552) พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่มีความพร้อมและศักยภาพมากกว่า กิจการขนาดเล็กนั้นมีจำนวนกิจกรรมทางสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่มากกว่ากิจการขนาดเล็ก จึงถูกเฝ้าระวังจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และมีความคาดหวังจากสังคมมากกว่ากิจการขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Eng and Mak (2003) และ Buniamin et al. (2008) ที่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างลักษณะของธุรกิจที่เกี่ยวกับขนาดของกิจการ กับการเปิดเผยข้อมูลแบบสมัครใจ ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีสมมติฐานคือ

H9: ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ประเภทของอุตสาหกรรม

จากการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้อง รอมณี รัชตะวรรณ (2549) พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม โดยอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก อาทิ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย เช่น อุตสาหกรรมบริการ ซึ่งสอดคล้องกับ Suttipong (2012) ที่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม Choi (1999) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีสมมติฐานคือ

H10: ประเภทของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประชากรในการวิจัยคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 534 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555) ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในกลุ่ม เอ็ม เอ ไอ เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น นอกจากนี้ยังได้รวมบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการด้วย เนื่องจากไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน จากประชากรทั้งหมดผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีโควตาและวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาทั้งหมด 229 บริษัท ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ตารางสรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	46	20	3.75
กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	142	61	11.42
กลุ่มธุรกิจการเงิน	56	25	4.68
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	41	17	3.18
กลุ่มทรัพยากร	23	14	2.62
กลุ่มเทคโนโลยี	39	17	3.18
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	82	35	6.56
กลุ่มบริการ	93	40	7.49
รวม	534	229	42.88

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของบริษัท โดยการนับจำนวนคำตามวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของแต่ละรายการที่กำหนดโดยใช้เว็บไซต์ของบริษัทที่ถูกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ภาคภาษาไทย) การนับคำดังกล่าวถูกใช้เพื่อการนับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของกิจการกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการเก็บข้อมูลที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ดังกล่าวเคยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตศึกษามาก่อน อาทิ Choi (1999) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นทางการในรายงานครึ่งปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศเกาหลีใต้ โดยการเก็บข้อมูลแบบนับคำภาคภาษาไทย ส่วน Balal (2000) เก็บข้อมูลโดยการนับคำภาคภาษาอังกฤษ เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี Suttipun (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะกิจการและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลจากการนับคำภาคภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์และพัฒนากระดาศจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีตของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) และ พชรภรณ์ ชดช้อย (2557) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของบริษัท และส่วนที่สองเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามกรอบของ Global Reporting Initiative (GRI) Version 3.1 (2008) รวมทั้งสิ้น 60 รายการ โดยมีวิธีที่ใช้ในการวัดข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ตารางแสดงวิธีที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว	ร้อยละของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นที่มีนามสกุลเหมือนกันต่อจำนวนหุ้นทั้งหมด (สุชลธา บุพการะกุล, 2551)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหาร	ร้อยละของการถือหุ้นโดยผู้บริหารของบริษัทต่อจำนวนหุ้นทั้งหมด (Eng and Mak, 2003)
สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	ร้อยละของผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติต่อจำนวนหุ้นทั้งหมด (อติศรา ผลาวรรณ, 2547)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล	ร้อยละของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาลต่อจำนวนหุ้นทั้งหมด (Eng and Mak, 2003)
ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	จำนวนคณะกรรมการบริษัท (Buniamin et al., 2008; Cheng and Courtenay, 2006)
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	ร้อยละของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด (เมธวดี อ่อนรู้ที่, 2557)
การคว่ำตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่	ตัวแปรหุ่นจำลองแทนโดย 1) ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลคนเดียวกัน 0) ประธานกรรมการและประธานกรรมการผู้จัดการไม่เป็นบุคคลเดียวกัน (Gul and Leung, 2004)
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	ร้อยละของคณะกรรมการตรวจสอบที่ไม่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริษัทต่อคณะกรรมการทั้งหมด
ขนาดองค์กร	ตัวแปรหุ่นจำลองแทนโดย 1) Set 100 0) Non Set 100 (พิชชาภรณ์ ชดช้อย, 2557)
ประเภทอุตสาหกรรม	ตัวแปรหุ่นจำลองแทนโดย 1) อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง 0) อุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Suttipun, 2012)

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหา และใช้การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรักบ์ปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัท การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent – Sample T-Test) ใช้ในการทดสอบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรักบ์ปิยะระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร ถูกใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรักบ์ปิยะ บนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษา

การศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ การทดสอบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลระหว่างประเภทอุตสาหกรรมที่ต่างกัน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ บนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของบริษัทในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 229 บริษัท ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ 3 หัวข้อดังนี้

1. ระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 3 การแสดงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ บนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน 17 หัวข้อ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 8 หัวข้อคือ ข้อมูลทั่วไป ลูกค้า ผู้ส่งวัตถุดิบ แรงงาน ผู้ลงทุน/เจ้าหนี้ สาธารณะ การลงทุน และอื่นๆ ด้านสังคม ประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ ข้อมูลทั่วไป แรงงาน โอกาสและสิทธิมนุษยชน ลูกค้าและชุมชน และจริยธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 หัวข้อคือ ข้อมูลทั่วไป พลังงาน น้ำ และวัตถุดิบ การจัดการของเสียและมลภาวะ และอื่นๆ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าภาพรวมของการเปิดเผยข้อมูลทั้งสามด้าน มีจำนวนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 375.58 ค่า โดยมีการเปิดเผยในหัวข้อลูกค้าด้านเศรษฐกิจมากที่สุด จำนวน 1,966.12 ค่า รองลงมาคือ ข้อมูลทั่วไปด้านสังคม จำนวน 1,408.03 ค่า และน้อยที่สุดคือ หัวข้อผู้ส่งวัตถุดิบด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1.62 ค่า

ตารางที่ 3: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ	Mean	S.D.
ด้านเศรษฐกิจ		
ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ	420.90	396.46
ลูกค้า	1,966.12	3,924.67
ผู้ส่งวัตถุดิบ	1.62	13.05
แรงงาน	15.16	74.44
ผู้ลงทุน/เจ้าหนี้	39.28	97.84
สาธารณะ	154.07	651.44
การลงทุน	532.95	609.06
ด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ	5.28	79.83

ตารางที่ 3: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ	Mean	S.D.
ด้านสังคม		
ข้อมูลทั่วไปด้านสังคม	1,408.03	2,450.64
แรงงาน	69.64	21.94
โอกาสและสิทธิมนุษยชน	96.02	32.89
ลูกค้าและชุมชน	1,150.69	4,106.78
จริยธรรม	107.37	307.46
ด้านสิ่งแวดล้อม		
ข้อมูลทั่วไปด้านสิ่งแวดล้อม	252.71	671.26
พลังงาน น้ำ และวัตถุดิบ	87.99	294.99
การจัดการของเสียและมลภาวะ	75.19	326.37
ด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ	3.89	47.25
จำนวนค่าเฉลี่ยรวม	6,884.83	7,738.51

2. การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

จากตารางที่ 4 การทดสอบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ ของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent – Sample T-Test) ผลการศึกษา พบว่า ค่าสถิติ t-test มีค่าเท่ากับ 0.023 ด้านสังคม มีค่าเท่ากับ 0.537 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.088 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ตารางที่ 4: ความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

ประเภทอุตสาหกรรม		เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	รวมเฉลี่ย
กิจการที่ส่งผลกระทบต่อสูง	Mean	2,339.72	2,498.17	643.81	322.45
	S.D.	2,612.45	5,864.66	1,434.69	427.21
กิจการที่ส่งผลกระทบต่อต่ำ	Mean	3,478.49	2,975.61	320.21	398.49
	S.D.	4,893.79	5,132.42	924.50	466.19
รวม	Mean	3,135.36	2,831.75	417.71	375.58
	S.D.	4,360.17	5,355.00	1,109.99	455.21

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเศรษฐกิจของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมแสดงให้เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ บนเว็บไซต์ของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษานี้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวก่อนการวิเคราะห์สมการถดถอยหลายตัวแปร โดยการทดสอบการหาความสัมพันธ์ของเพียร์สันในตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของคณะกรรมการ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ และสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ ในทางกลับกันสัดส่วนการถือหุ้นโดยครอบครัว และสัดส่วนการถือหุ้นโดยผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

ตารางที่ 5: การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ขนาดของกิจการ	1	.156*	.350*	.120	.129	.058	.119	.030	.144*	.201**	.299**
ประเภทอุตสาหกรรม		1	.051	.103	.015	.043	.225**	.008	.026	.038	.077
ขนาดคณะกรรมการ			1	.133*	.222**	.008	-.214*	-.270**	.115	.220**	.320**
สัดส่วนกรรมการอิสระ				1	.026	.033	.014	-.011	-.106	.269**	.179*
ความเป็นอิสระกรรมการ					1	.023	.063	.129	.026	-.067	-.049
กรรมการตรวจสอบ						1	.058	.049	-.046	.013	-.012
สัดส่วนถือหุ้นครอบครัว							1	.519**	.312*	-.159*	-.189**
สัดส่วนการถือหุ้นผู้บริหาร								1	-.039	-.146*	-.140*
สัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติ									1	.019	.140*
สัดส่วนการถือหุ้นรัฐบาล										1	.057
การรายงานไตรกัปปิยะ											1

*Significant at 0.05 level, **Significant at 0.01 level

จากตารางที่ 6 (Model A) แสดงผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ ซึ่งใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร ผลการศึกษา พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ กล่าวคือ มีผลทำให้การ เปลี่ยนแปลงระดับการเปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ของบริษัทในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการ

กำกับดูแลกิจการกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล

ตารางที่ 6: การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร

Variable	Expected direction	Model A	Model B
Constant		-.942 (.347)	-.398 (.691)
ขนาดของคณะกรรมการ	+	4.796 (.00)**	3.877 (.000**)
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	+	2.288 (.025*)	2.317 (.021*)
การควมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่	-	.093 (.769)	.539 (.591)
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	+	.068 (.946)	-.267 (.790)
สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว	-	-1.540 (.125)	-1.227 (.221)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร	-	-.256 (.798)	-.265 (.791)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	+	1.274 (.204)	.971 (.333)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล		-1.022 (.308)	-1.650 (.100)
ขนาดของกิจการ	+		2.937 (.004**)
ประเภทอุตสาหกรรม	+		.934 (.351)
R Square		.144	.186
Adjusted R Square		.113	.140
F-value		4.628**	4.104**

*Significant at 0.05 level, **Significant at 0.01 level

จากตารางที่ 6 (Model B) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ ภายใต้อิทธิพลของลักษณะเฉพาะกิจการ ซึ่งใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปร (Multiple Regression Model) ผลการศึกษา พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับความเป็นอิสระของคณะกรรมการ สัดส่วนความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ สัดส่วนการถือหุ้นแบบครอบครัว สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ และสัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล ส่วนลักษณะเฉพาะกิจการที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ คือ ขนาดของกิจการ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือ กิจการขนาดใหญ่ (Set 100) มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ของบริษัท แต่ประเภทอุตสาหกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ

ตารางที่ 7: การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบหลายตัวแปรด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

Variable	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม
Constant	.792 (.429)	1.279 (.202)	.237 (.813)
ขนาดของคณะกรรมการ	2.627 (.009**)	3.291 (.001**)	.177 (.859)
สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ	1.876 (.042*)	1.424 (.156)	1.563 (.045*)
การควมตำแหน่งของประธานคณะกรรมการและผู้จัดการใหญ่	.981 (.328)	1.545 (.124)	.810 (.834)
ความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบ	-.880 (.380)	.283 (.777)	.345 (.731)
สัดส่วนการถือหุ้นแบบครบครัน	-1.241 (.216)	-.227 (.811)	-2.296 (.023*)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยผู้บริหาร	.405 (.680)	-.516 (.609)	-.952 (.342)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	1.319 (.189)	.287 (.775)	-.028 (.978)
สัดส่วนของผู้ถือหุ้นโดยรัฐบาล	-1.078 (.282)	1.528 (.128)	.370 (.712)
ขนาดของกิจการ	.119 (.905)	3.847 (.000**)	2.088 (.038*)
ประเภทอุตสาหกรรม	1.796 (.054)	.423 (.673)	2.821 (.005**)
R Square	.116	.163	.137
Adjusted R Square	.067	.117	.087
F-value	2.389 (.007**)	3.509 (.000**)	2.852 (.001**)

*Significant at 0.05 level, **Significant at 0.01 level

ตารางที่ 7 ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำตัวแปรควบคุมเข้ามาพิจารณาด้วย ได้แก่ ขนาดของกิจการ และประเภทอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ด้านเศรษฐกิจพบความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระอย่างเป็นนัยสำคัญ ด้านสังคมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างเป็นนัยสำคัญระหว่างขนาดของคณะกรรมการ และขนาดของกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะด้านสังคม ส่วนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างเป็นนัยสำคัญกับสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ ขนาดของกิจการ และประเภทของอุตสาหกรรม นอกจากนี้การศึกษายังพบความสัมพันธ์เชิงลบอย่างเป็นนัยสำคัญระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นแบบครบครันและการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักไตรกัปปิยะด้วยนั้นแสดงให้เห็นว่าการถือหุ้นแบบครบครันจะหลีกเลี่ยงหรือการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยกว่ากิจการที่ไม่ได้ถือหุ้นแบบครบครัน

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ บนเว็บไซต์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ บนเว็บไซต์ของบริษัท โดยการนับค่า ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะทั้งสามด้าน มีจำนวนค่าน้อยเท่ากับ 375.58 ค่า โดยมีการเปิดเผยในหัวข้อลูกค้าด้านเศรษฐกิจมากที่สุด จำนวน 1,966.12 ค่า และน้อยที่สุดคือ หัวข้อผู้ส่งวัตถุดิบด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1.62 ค่า เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ในภาพรวมกิจการที่ส่งผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะสูงกว่ากิจการที่ส่งผลกระทบสูง โดยมีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมมากกว่ากิจการที่ส่งผลกระทบสูง แต่ด้านสิ่งแวดล้อมกิจการที่ส่งผลกระทบสูงมีระดับการเปิดเผยข้อมูลมากกว่า

การทดสอบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ ของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent – Sample T-Test) ผลการศึกษา มีเพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวมแสดงให้เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ บนเว็บไซต์ของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นูรธรรม ศิริธรรณ (2550) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทในแต่ละหมวดอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ให้ผลแตกต่างจากการศึกษาของ ณิชวรรณ วิชัยดิษฐ์ (2552) ที่ทำการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสนใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และให้ผลแตกต่างกับการศึกษาของ มัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2555) ที่พบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูล ตามหลักไตรกัปปียะ ระหว่างบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ บนเว็บไซต์ของบริษัท พบว่า ขนาดของคณะกรรมการ และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buniamin et al. (2008) Kati Jaymi et al. (2012) สุทธา บุญกระกุล (2551) และสิทธ ภูมิวัฒน์ (2553) ส่วนลักษณะเฉพาะกิจการที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะคือ ขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อลิศรา ผลวรรณ (2547) และ Eng and Mak (2003) ที่พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลแบบสมรรถนะของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

การศึกษานี้ได้วิเคราะห์ระดับ และความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ ในด้านการนำไปปฏิบัติการศึกษาครั้งนี้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะ ในอนาคตให้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้บริษัทตระหนักถึงความสำคัญเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย อีกทั้งยังมีประโยชน์สำหรับนักลงทุนที่จะนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ โดยใช้ทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน การศึกษานี้ยังเป็นประโยชน์ในด้านการเพิ่มองค์ความรู้เป็นฐานข้อมูลสำหรับนักวิชาการและผู้สนใจข้อมูลในการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปียะอีกด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษาสามารถเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานที่ทำการออกมาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล อาทิ คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและการเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะบนเว็บไซต์ :
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการสภานิติบัญญัติในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นการพัฒนาและกำหนดการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและ
ไม่เป็นทางการเงินภายใต้กฎหมายและมาตรฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลได้กำหนดไว้

แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาค้างนี้ยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากการศึกษาค้างนี้ไม่ได้เน้นที่คุณภาพแต่จะเน้นแต่ปริมาณ
การเปิดเผยข้อมูลตามหลักไตรกัปปิยะเท่านั้น และใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงบางส่วนไม่ได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด และการ
เก็บข้อมูลบนเว็บไซต์ ผู้วิจัยไม่ได้รวมถึงไฟล์แนบ ไฟล์ PDF หรือไฟล์รูปภาพต่าง ๆ ของกิจการ เนื่องจากจะเกิดความซ้ำซ้อน
กับการเก็บข้อมูลโดยวิธีอื่น และตัวแปรเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด ดังนั้นการศึกษาค้างต่อไป
ในอนาคต ผู้ศึกษาจะพิจารณาตัวแปรเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการมาศึกษาเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- จอมขวัญ รัชตะวรรณ. (2549). การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมบริการ การวิจัยเชิงประจักษ์: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติญาณ หิตะพงศ์. (2549). คุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “คำอธิบายและกรวิเคราะ์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 1(1), 9–16.
- ณิชวรรณ วิชัยดิษฐ์. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2555). หลักการกำกับดูแลที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. <http://www.set.or.th>. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2557.
- นภาพร พงษ์ตันกุล. (2546). โครงสร้างการเป็นเจ้าของและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรภรณ์ ชดช้อย. (2557). การรายงานการพัฒนายั่งยืน กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2555). การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัท: กรณีศึกษาบริษัทขนาดใหญ่ 50 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 132, 47–46.
- มัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2556). ทางออกของธุรกิจไทยสู่หนทางแห่งการพัฒนายั่งยืน. วารสารบริหารธุรกิจ, 137, 38–50.
- เมธาวดี อ่อนรู้ที่. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปี: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศนิพร จันทรสถาพร. (2546). ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิร ภูมิวัฒน์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชลธา บุพการะกุล. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อลิศรา ผลวรรณ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

English

- Babar, A.R. (2000). Environmental reporting in developing countries: empirical evidence from Bangladesh. *Eco-Management and Auditing*, 7, 114–121.

- Buniamin, S., Alrazi, B., Johari, N., & Rahman, N. (2008). An Investigation of the Association between Corporate Governance and Environmental Reporting in Malaysia. *Asian Journal of Business and Accounting*, 1(2), 65–88.
- Brammer, S., & Pavelin, S. (2006). Voluntary Environmental Disclosures by Large UK Companies. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33, 7–8.
- Cheng, E. C. M., & Courtenay, S. M. (2006). Board Composition, Regulatory Regime and Voluntary Disclosure. *The International Journal of Accounting*, 41(3), 262–289.
- Choi, J. S. (1999). An investigation of the initial voluntary environmental disclosures made in Korean semi-annual financial reports. *Pacific Accounting Review*, 11, 73–102.
- Cormier, D., & Gordon, I.M. (2009). An Examination of Social and Environmental Reporting Strategies. *Accounting, Auditing, and Accountability Journal*, 14(5), 587–616.
- Elkington, J. (1997). *Cannibals with Forks- the Triple Bottom Line of Twenty-first Century Business*. Mankato, MN: Capstone.
- Eng, L. L., & Mak, Y. T. (2003). Corporate Governance and Voluntary Disclosure. *Journal of Accounting and Finance*, 46, 1325–1360.
- Global Reporting Initiatives (GRI). (2008). *Sustainable Reporting Guidelines*. Burchell. Routledge, London.
- Gul, F., & Leung, S. (2004). Board leadership, outside directors expertise and voluntary corporate disclosures. *Journal of Accounting and Public Policy*, 23, 351–379.
- Guthrie, J., & Parker, L. D. (1989). Corporate Social Reporting: A Rebuttal of Legitimacy Theory. *Accounting and Business Research*, 19, 343–352.
- Haniffa, R. M., & Cooke, T. E. (2005). The impact of culture and corporate governance on corporate social reporting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24, 391–430.
- Ho, S., & K. S. Wong. 2001. “A study of the relationship between corporate governance structures and the extent of voluntary disclosure.” *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*, 10(2), 139–156.
- Iu, J., & Bantten, J. (2001). The implementation of OECK corporate governance principles in post-crisis Asia. *The Journal of Corporate Citizenship*, Winter 2001, 47–62.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305–360.
- Kathyayini ,K., Tilt, C. A., & Lester, L. H. (2012). *Corporate governance and environmental reporting: and Australian study*. Emerald Group Publishing Limited, 143–163.
- Suttipun, M. (2012). Triple Bottom Line Reporting in Annual Reports: A Case Study of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand (SET). *Asian Journal of Finance & Accounting ISSN 1946-052X* 2012, 4(1).
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (Third edition). Harper & Row, New York.

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Buppakarakul, S. (2008). *The relationship between corporate governance and firm performance of Thai listed companies in the Stock Exchange of Thailand*. Chiangmai: Chiang Mai University.
- Chantararataporn, S. (2003). *Factors associated with audit committee effectiveness in corporate governance: an internal auditor's perspective*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Chodchoy, P. (2014). *Sustainable development reporting: a case study of listed companies in the stock exchange of Thailand*. Songkla: Prince of Songkla University.
- Hitapong, C. (2006). *The relationship between firm characteristics and information disclosure in "Management Discussion and Analysis" of listed companies in the Stock Exchange of Thailand*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Onlutee, M. (2013). *The relationship between corporate governance and environmental disclosures in annual reports: a case study of company listed on the market for alternative investment*. Songkla: Prince of Songkla University.
- Pharawan, A. (2004). *The association between firm's characteristics and annual report disclosure level of the companies listed on the stock exchange of Thailand*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Phumiwad, S. (2010). *The relationship between the good corporate governance and voluntary disclosure of companies in the Stock Exchange of Thailand*. Bangkok: Thammasat University.
- Pongtantakul, N. (2003). *Ownership structure and the quality of disclosure of firms listed on the Stock Exchange of Thailand*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Rachatawan, J. (2004). *A comparison of factors that affect the quality of environmental disclosure in manufacturing and service industries: an empirical research of companies listed in the Stock Exchange of Thailand*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Siritanan, N. (2007). Factors effecting on disclosure level of the listed company in the Stock Exchange of Thailand. *Kasetsart Applied Business Journal*, 1(1), 9–16.
- Suttipun, M. (2012). Environmental disclosures in corporate annual reports: a study of top 50 companies listed in the Stock Exchange of Thailand. *Chulalongkorn Business Review*, 132, 47–67.
- Suttipun, M. (2013). The way out of Thai business to sustainable development. *Journal of Business Administration*, 137, 38–50.
- The Stock Exchange of Thailand. (2011). *A good corporate governance for listed companies in the Stock Exchange of Thailand*. <http://www.set.or.th>. 30 September 2013.
- Wichaidist, N. (2009). *Factors influencing corporate social responsibility disclosure: evidence from the Stock Exchange of Thailand*. Bangkok: Kasetsart University.